

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 3/2014

БИЛТЕН

МАРТ 2014

САДРЖАЈ

1. Одржавање опреме за мужу –дипл.инж.Бобан Росић	3
2. Фактори који утичу на силирање –дипл.инж.Драган Гуњак	4
3. Сетва јарих легуминоза –дипл.инж.Радојка Николић	5
4. Правилник о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације –дипл.инж.АЕ Зоран Старицац	6
5. Корови у кукурузу и њихово сузбијање –дипл.инж. Сандра Милетаковић.....	7

ОДРЖАВАЊЕ ОПРЕМЕ ЗА МУЖУ

Недовољно одржавана и технички застарела опрема успорава рад око муже, смањује квалитет млека и може да изазове болести вимена. То је довољан разлог да се опрема за мужу редовно, савесно и темељно одржава, пре свега чисти и дезинфикује.

Плаћање млека, поред садржаја главних састојака (маст, протеини), све више почива на квалитету млека у погледу садржаја микроорганизама (бактерија) и броја соматских ћелија. Као највиша класа рачуна се млеко са мање од 100.000 бактерија/мл и са мање од 400.000 ћелија/мл. Поред здравља крава највећи утицај на квалитет млека има управо мужа. У лошим примерима број бактерија и ћелија може да буде и 10 пута већи! Од стања уређаја за мужу у великој мери зависи коначни квалитет млека.

Одржавање опреме за мужу се истиче као свакодневно, недељно, месечно и повремено (најчешће полу-годишње):

- дневне обавезе у погледу одржавања подразумевају контролу стања и подешености вакууметра и пулсатора, као и стања црева за вакуум и млеко, затим и прање и дезинфекција музних чаша,
- у недељне обавезе спада чишћење вакуум-вентила и преглед гума и музних чаша,
- као месечне обавезе рачуна се чишћење пулсатора и контрола вентила за млеко,
- бар два пута годишње би требало чистити вакуум-пумпу, вакуум-цилиндар и вакуум-проводнике, тада би требало мењати гумене делове музних чаша, ако се уређај за мужу користи уобичајено интензивно.

Ипак, као свакодневне обавезе рачуна се обавезно прање и дезинфекција апарата за мужу. Са прањем треба настојати да се одстрани сви остаци млека и бактерија. Ако се то ради ручно, онда би требало сваки пут да има 3 поступка:

- предпрање са хладном или млаком водом,
- главно прање са врућом водом и са детергентом,
- испирање са хладном водом.

Прање се данас по правилу ради помоћу програмираних (аутоматских) уређаја. Тиме се штеди много на времену рада, али је још важније што се тако прање обавља боље и сигурније. У стандардне програме обавезно је укључено дезинфиковање и темељно испирање непосредно после сваке муже. Као стандардни уређаји за прање сматра се тзв. циркуларно испирање. Овде вода са детрцентима више пута кружи кроз све делове за мужу. Последњих година се намеће и коришћење уређаја са врућом (са око 85 степени Ц) водом и са детерцентима, који спречавају нагомилавање каменца, масноће и протеина.

Дипл.инж. Бобан Росић
Саветодавац за сточарство

ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА СИЛИРАЊЕ

Анаеробност средине, односно одсуство ваздуха, тачније његовог дела (кисеоника) је један од неопходних услова за успешно силирање, тј. млечнокиселинско, односно спонтано врење. Анаеробни услови се успостављају брзим и добрим гажењем (сабијањем) масе која се силира, чиме се истискује ваздух, као и непропустљивошћу зидова сило објекта и покривањем силираног материјала, чиме се спречава продирање ваздуха у силажну масу.

У овако створеним и одржаваним анаеробним условима долази до изражаја корисна анаеробна микрофлора која лакше разлаже лакорастворљиве угљене хидрате уз ослобађање топлоте, услед чега се силирана маса загрева. Том приликом настаје низ продуката, међу којима је најважнија млечна киселина која спречава рад непожељних микроорганизама. Када се постигне закишељавање средине од рН 3,8 до 4,2, на том степену киселости се обуставља рад и самих млечнокиселинских бактерија. Тиме је процес силирања завршен а створена млечна киселина служи као конзерванс и спречава кварање силаже.

Влажност силираног материјала је значајан чинилац за успех силирања. Није пожељна превелика, али ни мала влажност. Потребно је обезбедити повољну (оптималну) влажност која ће омогућити да бактерије млечнокиселинског врења користе шећер и да га претворе у млечну киселину.

Влажност силажне масе зависи од врсте биљака и времена жетве. Тако, нпр. најквалитетнија силажа од целе биљке кукуруза добија се када је влажност око 70% (65-75), односно када је садржај суве материје око 30% (најмање 28), а то се постиже када се силирање целе биљке кукуруза обави онда када је у фази краја млечне киселине и почетка воштане зрелости зрна.

Биљну масу са повећаним садржајем влажности треба провенути или током силирања измешати зелени и суви биљни материјал. Оваква се ситуација среће при силирању трава чији садржај влаге иде и преко 80%. Треба истаћи да предност има силажа са нижим садржајем влажности јер је краве боље једу (конзумирају), тежинска јединица има више хранљиве материје и мање је опасна за измрзавање.

Шећерни минимум је најмања (минимална) количина шећера која је потребна за стварање одговарајуће количине млечне киселине и која обезбеђује постизање рН средине од 3,8 до 4,2, односно омогућава успешно силирање. Млечнокиселинско врење одвија се брзо током силирања само ако је из силажне масе истиснут ваздух и створена такозвана анаеробна средина и ако силирана маса садржи довољно шећера који је основни извор енергије за развој бактерија млечнокиселинског врења. Значи, што је више шећера у силажној маси, то су и услови за развој млечнокиселинских бактерија повољнији. Разне биљке имају и различите количине шећера, те од тога зависи и њихова погодност за силирање. Осим тога, количина шећера је различита и у разним деловима једне биљке. Тако на пример, у кукурузу, који је богат шећером, истог има највише у зрну, па у стбалу, а најмање у листу. Из тог разлога се цела биљка кукуруза може најуспешније силirati у време воштане зрелости зрна.

Температура је један од чинилаца који утичу на ток силирања а истовремено је одраз примењеног поступка. Најповољнија (оптимална) температура, која утиче на правилну ферментацију силаже, односно нормално одвијање млечнокиселинског врења је између 30 и 40°C. Овај температурни режим важи за краћи временски период (првих 5 дана), у коме је интензивно закишељавање, а обезбеђује се добрим и брзим сабијањем силажне масе. Уколико је слабије и продужено сабијање, односно ако дозволимо да силажна маса буде дуже у растреситом стању без сабијања, доћи ће до пораста температуре и преко 40°C, што доводи до нежељених и неповољних процеса.

Прегрејана силажна маса се не сме хладити водом јер се тиме прекидају процеси ферментације, који такође имају за последицу неквалитетну силажу.

Дипл.инг.Драган Гуњак

СЕТВА ЈАРИХ ЛЕГУМИНОЗА

Јаре легуминозе треба сејати крајем фебруара и почетком марта у зависности од временских услова . У јаре легуминозе спадају сточни грашак и грахорица.

Сточни грашак

То је једногодишња биљка која се сеје густоредно и то 150 кг/ха семена плус 30 кг/ха овса.Јако је битно да се испоштује ова сетвена норма да би се добио усев добре густине.Прво се посеје грашак па онда управо на правац редова посеје се овас који служи као потпорни усев.Грашак има велико , тешко стабло добро обрасло лишћем па му је неопходан потпорни усев (овас, јечам или пшеница).Сточни грашак успева на свим земљиштима.После гајења грашка у земљишту остаје 150 кг/ха азота што је веома битно за гајење следећег усева који ће се мање ђубрити.

Користи се као зелена маса у свежем стању, као силажа и за зрно .Постоје сорте које се гаје само за крму, сорте комбинованих својстава , за зрно и за крму и сорте за зрно. Грашак даје велику вегетативну масу , одличног квалитета.Зрно грашка је изузетног квалитета , са 25 % протеина , може директо да се меље и додаје другој концентрованој храни као замена за сојину сачму.

Протеински грашак

ДУКАТ

- Високородна сорта
- Детерминантна сорта (50-70 цм)
- Образује 8 -12 махуна
- Принос 4 -5 т /ха
- Садржај протеина до 25 %

ПАРТНЕР

- Принос 4, 5 – 5,5 т/ха
- Дужина вегетације 80- 85 дана
- Висина стабла 50 – 70 цм

НС ЈУНИОР

- користи се за комбиновано искоришћавање за крму и за зрно
- висина 125 – 145 цм и са високим уделом листа у укупној маси
- косидба у току цветања и образовања првих махуна обезбеђује 40 – 50 т/ха
- генетски потенцијал за принос око 5 т/ха уз дадржај сирових протеина до 28 %
- најраспрострањенија сорта.

Јара грахорица

Сеје се исто у рано пролеће у количини 120 кг/ха семена и 30 кг/ха овса.Подноси добро различита земљишта.Користи се у зеленом стању и као силажа.Веома је приносан , даје 30 т/ ха зрна које је изузетно квалитетно.

Сорта : **НОВИ БЕОГРАД**

- Има дугачно , нежно стабло висине 100 – 120 цм , са високим уделом листа у маси биљке
- Гаји се у смеси са јарим овсем
- Даје висок принос крме 35 -40т/ха, и 7-8 т/ха сена са 21 % силових протеина.

Дипл.инг.Радојка Николић

АГРОЕКОНОМИЈА

Правилник о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације

Овим Правилником прописују се услови и начин вођења Регистра пољопривредних газдинстава.

У Регистар се уписује пољопривредно газдинство са најмање 0,5 ха пољопривредног земљишта на територији Републике Србије,на коме се обавља пољопривредна производња.У регистар се може уписати и пољопривредно газдинство са мање од 0,5 ха пољопривредног земљишта,односно друго земљиште,на коме лица обављају сточарску,виноградарску или повртарску производњу (стакленици,пластеници),односно обавља друге облике пољопривредне производње (узгој рибе,гајење печурака,пужева,пчела итд.).

Пољопривредно газдинство уписује се у регистар као корисник земљишта по основу :

1. Права својине,
2. Решења- извода о расподели комасационе масе,
3. Уговора о закупу,
4. Права коришћења пољопривредног земљишта у друштвеној својини стеченој теретним правним послом.

У случају уписа породичног пољопривредног газдинства у регистар се уписује пољопривредник- физичко лице који је носилац породичног пољопривредног газдинства и могу се уписати и чланови породичног газдинства.Брачни другови могу да буду уписани само у једно породично пољопривредно газдинство.У случају смрти носиоца преостали чланови,споразумно одређују привременог носиоца.

Упис пољопривредног газдинства у Регистар је добровољан.

Упис у Регистар се обавља на обрасцу 1а-Захтев за упис,обнову и пријаву промене података породичног газдинства и подноси се подручној јединици Управе за трезор према пребивалишту носиоца породичног пољопривредног газдинства.Газдинства се приликом уписа о обнове могу изјаснити као комерцијална и некомерцијална.

Упис у Регистар ,као и обнова и промена података се морају извршити до 31.03.2014.год,јер само газдинства која се упишу и обнове регистрацију у предвиђеном року,могу конкурисати и користити субвенције и подстицаје за пољопривредну производњу у 2014.год.

Дипл.инг АЕ Зоран Старицац

КОРОВИ У КУКУРУЗУ И ЊИХОВО СУЗБИЈАЊЕ

За успешно сузбијање корова неопходна је планска и комбинована примена више мера: плодоред, добра обрада земљишта, препоручена густина сетве, одговарајуће ђубрење, наводњавање и рационална примена хербицида.

Кукуруз је култура која је веома осетљива на присуство корова, нарочито у почетним фазама. Тако да је сузбијање у првој фази и најбитније. Један од основних услова за правилну примену хербицида и постизање очекиваних резултата је познавање и праћење коровске флоре парцеле. Према заступљеним врстама корова треба ускладити избор и примену одговарајућих комбинација хербицида за њихово сузбијање.

Поред ефикасности примењених хербицида у пољопривредној производњи важно је и познавање њихове перзистентности тј. задржавање остатака у земљишту због избора усева који ће се гајити после кукурза. У супротном може доћи до фитотоксичног деловања остатка примењеног хербицида на наредни усев.

Сузбијање корова можемо обавити након сетве а пре ницања, применом земљишних хербицида као и након ницања кукуруза као корективну меру. Време примене хербицида треба колико је то могуће ускладити са временом ницања већине корова и са временским приликама. За хербициде који се користе после сетве а пре ницања потребан је добра обрада земљишта и довољна количина падавина. Ово је јефтинија група хербицида у односу на корективне хербициде.

Сузбијање корова након ницања кукуруза има предности у односу на пре-ем прскање јер прскамо циљано најзаступљенији коров. Недостатак ове методе је цена и могући период кишног времена у тренутку најповољније фазе корова и кукуруза за примену хербицида. Јака заступљеност вишегодишњих корова на парцели захтева прскање након ницања кукуруза и корова. Када кукуруз прерасте фазу трећег листа потребно је применити хербициде који делују само преко листа корова.

Приликом сузбијања обавезно узети у обзир најосетљивију фазу корова а то је код усколисних корова фаза два листа, код широколисних корова фаза корова 2-4 листа. Код сузбијања дивљег сирка то је фаза корова 15-20 цм. Обавезно водити рачуна о фази развоја кукуруза. Успех у заштити кукуруза након ницања зависиће од познавања најзначајнијих корова на парцели, избора комбинације, квалитета и рока прскања.

Важна је добар предсетвена припрема земљишта, код примене хербицида *после сетве а пре ницања* кукуруза. Важан чинилац је да киша падне у првих 5-7 дана после третирања. Препорука је Merlin 0,1-0,14 kg/ha или Lumax 4 l/ha.

После ницања кукуруза и корова водити рачуна о фази пораста кукуруза. Број листова кукуруза нам сигнализира који ћемо препарат употребити као и спектар корова. Препарати на бази 2,4 D примењују се за сузбијање широколисних корова до 3-4 листа кукуруза а када су корови у фази од котиледона до развијених 6 листова. Хербициди Vinavel и Cambio примењују се до 6 листа кукуруза, Callisto и Peak до 8 листа кукуруза.

Препорука је да сваку примену треба ограничити до 8 листа кукуруза јер после тога наступа фаза развоја генеративних органа кукуруза, па свака каснија примена хербицида утиче на принос кукуруза. *За сузбијање усколисних корова* Motivel или Talisman 1-1.25 l/ha, или Tarot 50 gr./ha или Equip 2,2 l/ha. Добра заштита је да се третира у *сплит апликацији* то подразумева да се први третман обави з фази 3-4 листа кукуруза са препаратима за сузбијање широколисних корова +половина количине изабраног препарата за сузбијање усколисних корова, 7-10 дана касније са преосталом количином препарата за сузбијање усколисних корова.

Дипл.инж. Сандра Милетаковић

